



יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש



פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

אוצרות הפרשה במשנת רבנו הקדוש
מבוארים בשפה השווה לכל נפש

אוצר ההיים

ואם לא תשיגו דו לשתי תרים או לשני בני ונה וגו' (א, ה).
ר' אלעזר אומר חביבה מצוה בשעתה שמדי הוא מביא בערכין
סלע, ואין ממתנין לו עד שיעשיר ויביא חמשים סלעים. ר'
שמעון אומר חביבה מצוה בשעתה שהקטר חלבים כשירין כל
הלילה ודוחין את השבת בשעתן ואין ממתנין להם עד מוצאי
שבת (תורת כהנים).

ומזה ישכיל האדם האיך לעשות המצוה, שאם בא לו איזה
אור בלבו לעשות איזה מצוה, והוא מהתעוררת הנפש שנתעורר
מהשמיעה לעשות רצון קונו ויוצרו, יראה לעשות תיכף מה
שביכולתו, ולא יפתהו היצר אמתין עד שאפנה עצמו או שאר
פיתוי היצר, ואז אעשה המצוה ביותר הנאות יותר שאת, לא
יעשה כן אלא יעשה מה שביכולתו תיכף ומיד, ויהיה נרצה לפניו
יתברך, כיון שעושה מה שביכולתו כמו אם הביא כל אילי נביות,
כי אין להקדש אלא מקומו ושעתו לפי המקום והזמן יעשה.

וכן לא יאמר עכשיו אין דעתי צלולה ואין המוחין בשלימות,
ואני עני מן הדעת, לכשאפנה אשנה (מס' אבות פ"ב מ"ד),
זה הכל פיתוי היצר, כי רואה בעבים לא יקצור, אלא יעשה
כל מה שיש יכולת בידו לעשות, אע"פ שכלפעמים אדם
יורד ממדרגתו מחמת קלותו ועושה מצות אנשים מלומדה,
אזי ממתנין לו עד שישבו למדרגתו ומעלה ג"כ מה שעשה
כבר, אבל אם עשה והביא מיד בכל כחו לפי מקומו ושעתו
בכל אמצעי כחו מה שיוכלת בידו לעשות, נרצה לפניו תיכף
ואין ממתנין לו עד שיעשיר, והבן מאוד דברינו הנצרכים לך
בכל עת וזמן, חזקו ואמצו.

(עשירית האיפה דף לח ע"ב)

ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה (ת, ב).

כתב ארי"ה הגה"ק רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמארנא
זלה"ה בספרו הקדוש היכל הברכה (דף מ ע"א) 'שלאשמה בה'
ר"ת ל'אל אשר מ'כל המעשים ביום ה'שביעי, עיי"ש
מה שמפרש לדרכו. ונראה לי לפרש בזה, דהנה האדם בכל
ימות השבוע יכול ח"ו להיכשל בחטאים, אבל כשבא שבת
קודש, ובא שבת בא מנוחה, יש לו מנוחה מהיצה"ר, כמ"ש
חכמינו ז"ל (ירושלמי דמאי פ"ד ה"א) אפילו עם הארץ אימת
שבת עליו. ואז אפשר לו לעשות תשובה על כל השבוע,
ויהיה לו מנוחה מכל העבירות שעשה, וגם שבת קודש
מכפר על הכל כמאחז"ל (מס' שבת דף ק"ח ע"ב) כל המשמר
שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.
וממילא הוא נעשה שלום בינו לבין המקום, ובינו לבין חבירו,
ובין איש לאשתו, אבל אם אין עושים תשובה אז יש ח"ו
פירוד כי זה לעומת זה, וזה מה שאמרו חז"ל בבר"ר (כג, יג)
פגע בו בקין אדם הראשון, א"ל מה נעשה בדין, א"ל עשיתי
תשובה וכו', מיד עמד אדם הראשון ואמר מזמור שיר ליום
השבת טוב להודות לה' עיי"ש. וזה לדעתי מרמז 'לאשמה
בה' ר"ת ליאל אשר שבת מ'כל המעשים ביום ה'שביעי, כי
'לאשמה' בנימטריא 'שלום', לרמז שע"ז שעשה תשובה, וע"י
שבת קודש שמכפרת על חטאיו, יהיה שלום בינו לבין המקום.

(כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק צוק"ל)

ויש להסמיק לכך מה שכתב רביה"ק מקאמארנא
ז"ע (נתיב מצותיך, נתיב האמונה שביל הרביעי אות ב)
שענין 'יצירת מצרים' הוא גלות את הקב"ה הנמצא
עמו בתוך המרו' ובתוך חושך גלות מצרים, ובפרט
אישי ישר שכבר נפרד מתאוות עוה"ז ועכשיו נחשך
לו התענוג הרוחני, ונמצא קירח מכאן ומכאן, וטועם
טעם מיתה, כמו 'מרור' שבגימטריא 'מות', ושם
בעמקי המיתה מתגלה לו כתר הכתרים.

וזל"ק: **עצה היעוצה, אמונה שלמה ששם אתו עמו
אלהי ישראל, כי בכל צרתם לו צר, כי באמת ענין
התגברות החושך והעצבות הוא עצמו גלות מצרים 'ימררו
את חייהם' שהוא גלות הנשמה
במרה שחורה בעצבות, ולפעמים
טועם בזה טעם מיתה, כי מתענוגי
עולם הזה נפרש, וטעם אור וחיות
עריבות אור עליון נסתלק ממנו,
והרי לו מרידות מות. וכל זה גלוי
לפני אל עולם, ויחזק עצמו וידבר
לא ל רכות ויבכה לפניו. ואמר
מרן אור ישראל הרב גינזאל בן
אליעזר 'אנכי אנכי' (ישעיה נא,
יב) כשתדע שאנכי הוא אנכי בכל
תנועה ואין עוד, 'הוא מנחמכם'
בודאי, וזהו עצמו יצאת מצרים,
האור הנמשך מתוך החושך הזה.**

עוד כתב רביה"ק (היכל הברכה, פר' בראשית): כי
אנו רואין בגלות המר הזה חלילה שעזב אותנו הקב"ה
בין האומות ורומסין אותנו ולוקחין כל אשר בידינו
אל תאמר כן חלילה וחלילה לומר שהיא בדרך מקרה
כי אין אנו רואים לעת עתה בעינינו ניסים ניגלים כמו
ביציאת מצרים שידוד המערכות אלא העולם מתנהג על
פי הטבע ואם לפעמים הצדיקים משנים הטבע הוא
לפעמים אבל באמת אל תהרהר ותדע שאפילו בגלות
המר הזה הקב"ה משגיח בנו והכל בנוצרתו ובהשגחתו
וברצונו מסתיר פניו מאתנו להטיבנו באחריתו והוא
מנהיג הטבע ושם המלך מנהיג טבעת המלך ומה שאנו
רואין הסתרת פנים הוא מדת ארך שהקב"ה מאריך אפו
לרשעים ונותן להם שלוח בעוה"ז להאבידם ולהשמידם
לעוה"ב ומייסר אותנו כאב אתנו להיטב להרבות אותנו
ועל ידי גערה הגלות אנו מבררין הנצוצין הקדושים שוד
לשארית נחלתו שארית ישראל נצוצין הנדחין ומייסר
אותנו כאב כדי לברר כל חלקי ישראל להרבות ולהיטב
לנו ואין זה חלילה בדרך מקרה אלא הכל בהשגחה
אותנו להרבות ולהיטב.

בימים אלו - חודש ניסן, אנו מתכווננים לקראת
היציאה מעבדות לחירות, כי בכל שנה חוזר ענין
'יצאת מצרים' להוציא אותנו מההכרה בכוחות
הטבע שהדעת שלנו משועבדת אליה, ולהאמין שהכל
מושגח בפרטות והכל בדרך נס.

וזהו כוחו של 'חודש ניסן' [מלשון 'ניסים'] שרומז
על כוחות הטבע שצריך להמשיך בתוכם את אלופו
של עולם, וכמו שכתב רביה"ק באוצר החיים (פר' אמור,
מצוה רס"ז רס"ח רס"ט) שפסוק 'ישמחו השמים ותגל
הארץ' שהוא צירוף ר"ח ניסן, עולה כמנין כל האלפא
ביתא, חוץ מאות אלף. וכן 'ויראו אתה שרי פרעה'
שהוא צירוף חודש תשרי עולה במספר אלף תצ"ד
כל האותיות חוץ מן אלף. שחד
אמר בניסן נברא העולם וחד
אמר בתשרי. כן כך ובין כך חסר
האלף, שהרי העולם נברא בכ"ת
דבראשית בלתי אלף, והצדיקים
ממשיכין האלף. ולכן צירוף ניסן
ותשרי מספר שוה להם, ושניהם
חסרי האלף שהצדיקים ממשיכין
האלף במעשיהם הטובים.

ואכן בחג הפסח נולד יצחק
אבינו שלא על פי הטבע, וזהו
ההקדמה לכל בית ישראל
לקראת חג הפסח להכיר שהטבע אין בו כלום ואינו
אלא לבוש שבתוכו מסתתר הקב"ה להנהיג עולמו.

על דרך זה הובא בהגדת קאמארנא 'סדר הברכה',
מה שכתב שר בית הזוהר רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב
זי"ע (בית ישראל, דרוש לספירה) וזל"ק: בפסח נולד
יצחק אליבא דכולא עלמא, הרמז בזה, כי לידת יצחק
הוראה באצבע אשר הוא חוץ לטבע, לא מחויב המציאות,
כי אם כרצון בעל הרצון, כן לידת כל כוחות הדברים
הנמצאים בעולם, כוחות הנשמות המה מבעל הרצון.

והוא הוראה נפלאה אשר יעשה ה' לעמו, לבל
יציירו הדברים אשר הם בטבע הוא מוציא את עצמו,
כי נראה לכל אשר שרה היתה כעץ יבש ונעשית לחה
להוליד בטבע 'אחרי בלותה היתה לה עדנה' (ע"פ
בראשית יח, יב), ופרסה נדה וחזרה לנערותה (ב"מ פז),
ולא ילדה ביבשת דמיה, ואם צריכה להוליד בטבע
היה לה לילד בטבע בילדותה. אך הדבר הוראה לדורות
כח הלידה הוצאת הדבר לפועל עם שנדמה לעין אשר
הוא בטבע אבל הוא ברצון, ולזה שינה הדבר הבורא ב"ה
בשרה אשת אברהם ראש המאמינים ברצון.

נגלות זוהר חי

ניצוצי אורה בנגלות התורה והחסידות
שגלקטו מספה"ק זוהר חי

ערבי פסחים

מאמר מיוחד על הטרדות המזדמנים בערב שבת ויו"ט
כאספקלריית רבוה"ק מקאמארנא

על ידי מצות מצה זכו בני ישראל לאמונה

פתח רבי חייא ואמר, (שמות יב יח) בראשון בארבעה עשר יום לחודש בערב תאכלו מצות, וכתוב (דברים טז ג) שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני, לחם עני כתיב, האי מלה אתערו בה חברייא, אבל תא חיי, כד הווי ישראל במצרים הווי ברשותא אחרא, כד בעא קדשא בריך הוא לקרבא לון לגביה, יתב לון אתר דלחם עני, לחם עני, מאן עני, דא דוד מלקא, דכתיב ביה (תהלים פו א) כי עני ואביון אני וכו', תו הוה אמר, דבר נש כד נפיק להאי עלמא לא ידע מידי, עד דאטעים בהמא, כיון דאכיל נהמא אתער למנדע ולאשתמודע, כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הווי ידעי מדי, עד דאטעים לון קדשא בריך הוא לחם מהאי ארץ, דכתיב ארץ מננה יצא לחם, וכדון עאלו ישראל למנדע ולאשתמודע ליה לקדשא בריך הוא וינוקא לא ידע ולא אשתמודע, עד דטעים בהמא דהאי עלמא, ישראל לא ידעו ולא אשתמודעו במלון דלעילא, עד דאכלו לחם עלאה, וכדון ידעו ואשתמודעו בההוא אתר. (דף קנו ע"א - ע"ב)

לחם עני. כי עני הוא אות ד' שיוורת לבריאה יצירה עשיה, ונחלקת ה' תתאה אל אות דו וכו', ובעשיה אחורי אחוריים של פרצוף ד' זאת בלועה ומעורבת מאד בעמקי הקליפות אליהם שאור חמץ, בית שאור, שער החמשים של הטומאה מינות ר"ל. ובגמרא (ירושלמי תענית פ"א ה"א) אם ישאל לך אדם איה אלהיך, תאמר לו בכרך גדול של רומי הוא, 'מלכותו בכל משלה' (תהלים קג ט), והוא המחיה את הקליפות. וזה היראה של מלכות דמלכות דעשיה יראה רעה עבודה זרה, כי הקדושה נסתרת הרבה, ואין שם אלא יראה רעה עצבות ומרה שחורה עבודה זרה ר"ל, כמבואר בזוהר קיע משפטים צ"ב (ע"א). ובכל יום נתברר משם מעט קדושה בסוד קטורת, ומעלין עד אצילות, ונעשה היחוד באצילות בשלימות. והוא אות ד' אתר דלחם עני הוא עניא מסכנא, והוא מצה דעבדית בכל רגע מצותא עם סט"א, והוא נוקבא בלא דכורא כלל, כי אין שם יחוד בעשיה, אפילו עם ו' שלה שנשארה באצילות.

ענין יציאת מצרים לגלות דעת דנוק'

[לא ידע מידי.] כל נהמא לחם נמשך מן הדעת, לכך בר נש לא ידע מידי עד דאטעים לחם, וישראל אכלו מצה לחם מן התפשטות הדעת עד הארץ מלכות, ובה השיגו דעת למנדע ליה לקב"ה שיש בורא ומנהיג. וזה דעת דנוקבא כמבואר בדברי מין ריב"ש טוב פרשת וישלח, כי ענין גלות מצרים שחסר מהם הדעת שידעו שיש בורא המחדש תמיד מעשה בראשית, ועל ידי נפלאות שעשה משה בחינת דעת שיש בורא משגיח, 'אני ה' בקרב הארץ' (שמות ח יח) בכל המציאות, ובכל תנועה יש אלופו של עולם. אמנם בחינת דעת זה היה דעת דנוקבא, דהנהו תרין עיטרין דעת המתפשט מהם לנוקבא. ושורשן נוקבא עטרין מלכיות דאבא ואימא. אך דעת דכורא של דעת עליון המכריע בין חכמה ובינה, יתגלה לעתיד.

בשעת מתן תורה וכן לעתיד לבוא יתגלה דעת דכורא

ובמתן תורה נתגלה דעת דתרין עיטרין שבראש הדכורא, ושם ג"כ בחינת דעת ראה 'סר לראות' (שמות ג ד) כמבואר אות י"ז הנ"ל, ומכ"ש בדעת עליון ז' פעמים 'הב' 'סיר לראות' ישיגו הראיה, שיראו אותיות התורה לעיניהם, ויראו אותיות ועולמות עליונים, כמו במתן תורה שהשיגו דעת דכורא [וכו'] והוא ענין נפלא על פי מן עטרת ראשינו אור עינינו שהחיה אותנו בתורה ומצות דרך אמת אור צח אור מופלא אור שבעת הימים.

וזהו עצמו יציאת מצרים, האור הנמשך מתוך החושך הזה, ובפרט בערבי שבתות וימים טובים, שהם נקראים 'ערב', שהם החושך של שבת ויו"ט, כדי שיבוא אחר כך יתרון האור מתוך החושך (מלה"פ קהלת ב, ג), בהירות של שבת ויו"ט.

מתגברין החשכות וחלישות דעת וביטול, עד שנחשב בעיני עצמו בזוי ונבזה נמאס

בספר נתיב מצותיך (נתיב האמונה שביל א' אות ו') מתאר רבינו במילים מדויקות את החלישות הדעת שנופל על האדם קודם שבת ויו"ט - 'עד שנחשב בעיני עצמו בזוי ונבזה נמאס, וסובר שאין לו חלק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא חלילה'.

ועל האדם לדעת שבכל המצבים הקשים וזמני הקטנות גם נמצא השי"ת, שהרי 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' (שמות כ, ב), דייקא ממקור הטומאה, גם שם היה השם אלקיך עמך, וברגע בא לך אור הגאולה!:

דע אחי, שגם בני עליה אי אפשר להם שיעמדו במדרגה אחת, כי 'החיות רצוא ושוב' (יחזקאל א, ד), ומסתלקין המוחין והאור והחיות והדביקות, וכל אחד מישראל לפום דרגא דייליה יש לו עליה וירידה, ובפרט מי שעדיין לא טיהר נפשו מזהמת הנפש, ורוצה לעבוד השם בפרישות מתענוגי עולם הזה, כנצרך לנפש ישראל בהתחלות עבודה, שיפריש עצמו מכל וכל משום הנאות של עולם הזה, ומצוי הוא שמתגרה בו היצר ומפיל עליו עצבות ומרה שחורה, עד שמטמטם לבו כאבן ואינו יכול לפתוח לשום דבר קדושה, וטועם בזה כמעט טעם מיתה, וכן הוא לעתים רחוקים אף לגדולי ישראל.

עצה היעוצה שלא לייאש עצמו, ויקיים 'צפית לישועה' (שבת לא.), כי כמו שיש גאולה כללית ביאת המשיח 'יהי אור ויהי אור' (בראשית א, ג), ומקודם ביאתו מתגברין החושך והיסורין, כן הוא לכל אדם פרטי, שמקודם התגלות הגאולה 'קרבה אל נפשי גאלה' (תהלים סט, יט), וכן קודם שבת ויו"ט, מתגברין החשכות וחלישות דעת וביטול, עד שנחשב בעיני עצמו בזוי ונבזה נמאס, וסובר שאין לו חלק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא חלילה.

ובזכות האמונה, שאינו מייאש עצמו, ומאמין ויודע שגם בהסתרה ובחושך זה, שם כבוד אלקותו יתברך, אלא שהוא בהסתרה גדולה, ויקיים 'וחכיתי לה' המסתיר פניו מבית יעקב' (ישעיה ח, יז), כי הוא הנותן לב להבין ולדעת כי בכל המדרגות אינו נפרד חלילה ממנו יתברך, אלא שהוא בהסתרה, ואז עושה יחוד, ומעלה מיון נוקבין מעומקא דתהומא רבה עד רום המעלות, ופתאום יבוא האדון, וברגע יבוא לו גאולה ואור וחיות, עד שיכול להתבטל ממציותא.

וכל זה על ידי אמונה, שמאמין ומצפה לישועה, ויודע שגם שם בחשכות השם יתברך אתו עמו, ובזכות אמונה נגאל (ילקוט הושע תקיט) ויצא מחושך לאור, וזהו מצות עשה 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' (שמות כ, ב), דייקא ממקור הטומאה, גם שם היה השם אלקיך עמך, וברגע בא לך אור הגאולה.

הנה ימים באים, ימי ערבי פסחים המאירים, ובלב רבים מתגברת ההשתוקקות להכין הנפש כראוי לקראת לילה כיום יאיר, להאיר את הנפש ביאור לארבעה עשר, להלהיבה באור ליל גדול זה, המשומר ובא מששת ימי בראשית.

אמנם למעשה, ככל שעוברים הימים מתגברים הטרדות מבית ומחוץ, ובכל יום ויום משתרגים הררי עבודות בחומר ובלבנים, בבית וברחוב, וכבר אמרו האומרים עפ"י דברי חז"ל הידועים שפרעה החליף עבודת נשים באנשים, וגם בזמנינו בימים שלפני הפסח חוזר וניעור ענין זה, ו'פרעה לא גזר אלא על הזכרים', אבל לפי שהנשים מורגלות מאז עבודות כגון דא, אבל בגברים הרי זו עבודת פרך.

ולפעמים, מגדול הלחץ והדחק באים לידי חשך רוגז שהוא גרוע כחמץ, והאדם בא לידי עצבות הרוח עד דכדוכה של נפש, ורבים אומרים מי יראנו טוב, לישב באהלה של תורה, ולהתכונן כראוי לקראת הי"ט הקדוש הממשמש ובא.

אמנם, טוד גדול לימדנו בזה רביה"ק ההיכל הברכה מקאמארנא ז"ע, שההכנה האמיתית לקראת שבת ויו"ט היא דווקא מתוך חשכות ועירבוב, כאשר האדם חש שאין לו כח להמשיך, ואז הוא מתגבר באור האמונה, ועל ידי כן זוכה אחר כך לאור שבת ויו"ט.

רבינו מוסיף ומבאר שבלבולים וטרדות אלו הם ממש גלות מצרים - גלות הדעת, והגאולה מהם אינה גאולה גופנית בממדי מקום, לצאת מכאן לשם, אלא אור הגאולה הוא גדלות הדעת, ליזכות לחיות מתוך תחושת אור ה' החופף ומנהיג את האדם.

אם לא הייתי יושב בחושך לא היה ה' אור לי

וכמובא בספר נתיב מצותיך (נתיב האמונה שביל ד' אות א"ב):

ואחר שידע אדם ויאמין כלל זה, שהוא כלל גדול, שאין שום מסך מבדיל בינו ובין אלקיו, אף שהוא בחושך גדול ולבו אטום, וסובר בדעתו שאין לו תקנה חלילה, כי החושך והעצבות וטימטום הלב מכסה אותו בכל צד, יחזק ויאמין שהשם יתברך יאיר עליו, 'כי אשב בחושך ה' אור ל' (מיכה ז, ח), ואמרו חז"ל (מדרש תהלים מזמור ה') אם לא הייתי יושב בחושך לא היה ה' אור לי, כי הכל [הוא] לנסינות, ויבקש רחמים ותחנונים מבעל הרחמים שירחם עליו, ויחזק עצמו מאוד, עיין כל זה בתולדות (תחלת פרשת בראשית). דכתבתי בשם מורי, אחר שידע אדם כי אלופו של עולם הוא בכל תנועה ומחשבה ממש דבר קטן ודבר גדול, אז יתפרדו כל פועלי און, המכסין אור השכל.

עצה היעוצה, אמונה שלמה ששם אתו עמו אלקי ישראל, כי בכל צרתם לו צר' (ישעיה סג, ט). כי באמת ענין התגברות החושך והעצבות הוא עצמו גלות מצרים, 'וימררו את חייהם' (שמות א, יד), שהוא גלות הנשמה, במרה שחורה בעצבות, ולפעמים טועם בזה טעם מיתה, כי מתענוגי עולם הזה נפרש, וטעם אור וחיות עריבות אור עליון נסתלק ממנו, והרי לו מרירות מות, וכל זה גלוי לפני אל עולם.

ויחזק עצמו וידבר לאל רכות ויבכה לפניו, ואמר מרן אור ישראל הרב ישראל בן אליעזר, 'אנכי אנכי' (ישעיה נא, ב), כשתדע שאנכי הוא 'אנכי ואין עוד בכל תנועה, 'הוא מנחמכם' בודאי.



אמר אדוני אבי זקני זלה"ה בסוד "תחתים שנים ושלשים" וכו', ובפירוש אמר - לבקש מהאותיות, היינו מסוד אור האלקות אשר בתוכם ולבקש משם וכו'.

(דגל מחנה אפרים פרשת יתרו)

יש כאן ענין דק מאוד, שצריך לתת לב אליו ולפרש אותו כראוי וכנכון.

'בקשה מהאותיות', פירושו **שהאדם יודע שהבקשה שלו בתפילה היא תוצאה של מציאות הבורא ית' ששורה באותיות**. וכשהוא מבקש מה' לפי הכללים שנתבארו (לעיל אות טז), הוא מאמין שהדברים יתקיימו אבל זה לא מחייב שהדברים אכן ייעשו כפי רצונו. אי אפשר "להכריח" את ההנהגה העליונה בשום צד ואופן. המתפלל מכין את הכל, רוקח את המרקחת והדברים מיועדים להתקיים. כשהאדם מתפלל 'רפאנו' הוא צריך לדעת ש'רפאנו' הוא כח הרפואה, הנשמה של הרפואה, כח זה טמון ואצור בתוך האותיות שהן יחד מרכיבות את המילה.

האדם המתפלל אין לו שייכות עם התוצאה, ואינו יכול ליצור את ה'בפועל'. כי את ה'בפועל' יוצר רבש"ע לבדו. המתפלל יכול רק 'לרקוח את המרקחת' ותו לא.

משל למה הדבר דומה? לאדם שמבשל תבשיל, מניחו על האש, הולך לדרכו והתבשיל מתבשל מאליו, וכמאמר הבעש"ט (אות עח, בראשית, במקור מים חיים) **"שלח דיבורך ויעשה שליחותך"**, וזהו מערכת החוקים שהבורא יצר בעולמו, שהאדם זורע גרעין באדמה ושב לביתו, שאר שלבי הצמיחה נמצאים בידו של הבורא ית'.

נמצא אם כן, כי את עצם הרפואה אי אפשר לעשות, אלא זורקין את האות למעלה, למקום שאני לא יכול לעקוב אחריה, ורק ה' שהוא "בורא רפואות", יכול לרפא. כאשר יהודי מבקש על 'רפואה', הוא יוצר את הכח של הרפואה, וצריך אמונה גדולה לזה, להאמין מראש שההגייה שלו עושה את הרפואה. ולאחר שהניח את היסודות והכלים, זה כבר נעשה מעצמו, ואין לנו יכולת לדעת כיצד ובאיזה אופן מתקבלת התפילה, וכמבואר לעיל (אות טו) שאמר הבעש"ט **"וצריך אמונה גדולה לזה"**, אלא שאנו מבקשים שנפעל בתפילתנו באופן הנראה והנגלה.

עצם האמירה פועלת את המבוקש ולא המחשבה הנלווית אליה

אין צורך לראות את האותיות 'רפואה' מול העיניים, העיקר הוא להגות את האותיות, מתוך מחשבה שרפואה היא שפע נפלא וטוב שאותו אדם נזקק לו. ואין צורך לצייר ולתאר את פרטי הרפואה, ולכן כאשר מתפלל על חולה במחלה מסויימת אין צורך לדמות צורת רפואה בפועל, אלא הכוונה הכללית היא שהאדם יהיה בריא, מתוך אמונה שהצירוף של המילה 'רפואה' יוצר את הכח של הרפואה. אלא שאם ציור האותיות לנגד עיניו מסייע לו לצמצם את המחשבה, רשאי לצייר לתועלת הענין.

ונמצא א"כ כי **עצם האמירה היא שיוצרת את המבוקש. לא המחשבה**. והמחשבה חשובה כדי שיתוודע האדם אל מה שהוא אומר. לא לומר 'רפאנו' בחופזה אלא ר-פ-א-נ-ו. להדגיש. לנענע על תיבה וכל אות. להרגיש את הפנימיות שלה, להתחבר לכח של האות, ולתפוס את האור של התיבה.

התחברות לאור המופשט ולא לכויין על דבר מסויים

והנה כאשר המתפלל שרוי בדביקות, ומחשבתו מרוכזת באהבה וביראה, הוא מגיע למקום שלא שייך בו בקשות ארציות.

וכאן יש לבאר יסוד גדול בדרכי התפילה, כי הנה הצדיקים אינם מתפללים על עצמם ואינם מכוונים על צורך מסויים בתפילה, אלא עדיין נשארים בגדר של הפשטה. כי אם נעצרים בדבר גשמי מסויים, הם נפרדים מהאור האלוקי.

והרי זה כמו תנור או פריזער וכיוצ"ב, שמקבל את כח העלקטרי [חשמל] הנמשך אליו מתחנת הכח הניצבת מרחוק, וכח העלקטרי יכול להמשיך מרחקים גדולים מאוד, אך כאשר מגיע אל הפריזער נעצר שם כח האלקטרי ואינו ממשיך הלאה.

ועל דרך זה, כאשר הצדיקים אומרים "כל מיני תבואתה לטובה" אינם מתכוונים לשרה התבואה בכפר פלוני, אלא מדברים על שפע אלוקי של מזון שירד לעולם. **וברפאנו ממשכים את שפע הרפואה. ואם מכוונים למישהו מסויים, אזי מתגשמים הדברים ונעצרים. ואם רוצים להתחבר שוב אל האור האלוקי, צריך להתחבר שוב לאור המופשט.**

הצדיקים מתפללים רק לשפע כללי שירד לעולם, וכך הם נעשים שותפים לקב"ה, **כי כביכול מצטרפים לנהר של החיות הא-להית האדיר הגדול והנורא שנובע ממבוע אין סופי, מהבורא לתבל כולה, והם חלק מההשפעה הזאת.**

ואין הכוונה לשלול את התפילה על צורך פרטי, שהרי נראה מדברי **הרמב"ן** ועוד פוסקים, שעיקר מצוות תפילה היא כשאדם נזקק למבוקש כלשהו ומאמין שהשי"ת יכול להושיעו ומבקש לפניו על מבוקשו, אלא שאז הוא מפריד עצמו מהשפע האלוקי הכללי הנמשך לכל הבריאה, כי השפע עוצר ומתגשם במבוקש הפרטי ואינו ממשיך הלאה לכללות העולם. וא"כ על האדם ליצור קשר מחודש עם הבורא אחר כך, ולהתחבר מחדש אל האור הכללי ואל השפע האין סוף, על דרך זרימת הכח העלקטרי כנזכר.

כח הדיבור שיוצר מציאות

יש כאן מהלך מחודש, עתיק יומין, שהוא עיקר תורתו של הבעש"ט, להוסיף נדבך ועומק נוסף לדיבורי התפילה. חידוש זה אינו בא להפקיע את התפילה הרגילה, המקובלת אצל כולם שאליה הורגלנו, כי לא בא הבעל שם טוב להוריד אלא להוסיף, להתחבר אל פנימיות האותיות שבהן נברא העולם ומלואו וכל הכלול בהגדרת 'נברא'.

בספר יצירה מבואר אין נברא העולם על ידי צירופי אותיות, חילופיהן ותמורתן וכיוצ"ב. וביותר מורחב בתורתו של הבעל שם טוב שביאר את הפסוק "בדבר ה' שמים נעשו" (תהלים לג ו) כי כל הבריאה כולה נעשתה על ידי עשרה מאמרות שבהן נברא העולם (פרקי אבות, ה א). השי"ת ברא אותיות, צירפם למילים, כביכול 'ביטא' אותן, והדברים התהוו. למשל, נטל הקדוש ברוך הוא את האות אל"ף ואת האות שיי"ן, אמר "אש", ונוצרה האש.

עשר המאמרות אינם כדבר איש אל רעהו, שהרי

בששת ימי הבריאה לא היה לו להקב"ה אל מי לדבר, ונמצא כי הדיבור הנזכר בתורה "ויאמר אלהים", לא שימש למטרה הרגילה לצורך העברה של מחשבה או ידיעה לזולת, אלא שימש יצירה גרידא.

ובזה פירש הבעל שם טוב את הפסוק "לעולם ה' דברך נצב בשמים" (תהלים קיט פט) **כי הדיבור 'ויאמר אלקים יהי רקיע' יצא מפיו של הקב"ה, ועדיין הוא ניצב ומחזיק את השמים. וכמו כן לגבי כללות הבריאה, שדבר ה' ממשיך כל רגע להחזיק את הבריאה והדיבור מקיים את היקום כולו כמין בריאה מתמשכת.**

ועל דרך זה כאשר יצר ה' את האור, הוא ביטא כביכול אל"ף ואו"ר רי"ש, וצירף אותם לכדי תיבה. כך התהווה האור, וכך ממשיך עדיין האור להתהוות. לא רק שהאור התהווה ואנו רק 'תומכים' בו אלא שזו מין התהוות תמידית. כביכול, כל רגע הן נבראות מחדש.

הרב **בעל התניא** (שער היחוד והאמונה, פרק א) מרחיב את ההבנה הזאת ומדגיש שהכוונה היא בריאה מחודשת בכל רגע הווה, היינו **שהבריאה מתהוות מאין ליש בכל רגע ממש, ולא כהמשך של קיום שנברא.**

ומובא **מהבעל שם טוב**, כי בני האדם הם היחידים ע"ל אדמות שיש להם את יכולת הדיבור. **הדיבור הוא דבר אלוקי. ואנו כבני אדם, לא היינו יכולים לזכות למתנה הזאת שנקראת דיבור לולא הנשמה שבתוכינו.** נשמה שניתנה בנו כתוספת מיוחדת אשר לא זכה בה אחר מבלעדיו.

הדיבור היא דבר חשוב ביותר, הדיבור יוצר, הדיבור בורא. וכל זה בזכות הנשמה שהיא חלק אלוה ממעל, ורק מי שיש לו נשמה אלוקית יש את האפשרות והכח לדבר.

הבעל שם טוב סומך את דבריו על מה שכתוב בתורה (בראשית ב ז) "יהי האדם לנפש חיה", ומתרגם אונקלוס שם "ונפח באפוהי נשמתא דחיי והות באדם לרוח ממלאא". האדם נהיה יצור שיוודע לְדַבֵּר. **עיקר גילוי הנשמה באדם מתבטא בכוח הדיבור שלו. היות והנשמה היא אלוקית, היא מסוגלת להביא את האדם לידי דיבור, כי הדיבור הוא אלוקי, ואי אפשר לדבר ללא מטרה לפי שאז אין זה בגדר 'דיבור' אלא פטפוטי דברים בעלמא כצפצוף חיות ועופות. ונמצא כי הנשמה האלוקית שבנו היא היא שמדברת, והדיבור הוא כח עילאי אלוקי.**

וכך איתא בספר בעש"ט פרשת בראשית (אות צג): **"כי עניין רוח האדם בקרבו וחיות שלו הוא כח הדיבור אשר בקרבו"**. יש אסמכתאות נוספות לכך בפרשת עקב (אות עא) ובעוד מקומות. ומכאן למדנו כי כח הדיבור ניתן רק בבני אדם. ומלבד האדם נזכר ענין הדיבור רק אצל הבורא ית"ש כנזכר לעיל בעניין עשרה מאמרות שבהן נברא העולם.

גם בני ישראל מסוגלים לברוא בדיבורינו, וליצור דברים בזעיר אנפין על ידי כח הדיבור שהקב"ה העניק ונטע בנו, ובכך נתן לנו את האפשרות להיות כביכול שותפים אליו במעשה בראשית, בסוד הכתוב (ישעיה נא, טז) "ואשים דברי בפיך וגו' לנטוע שמים וליסוד ארץ, ולאמר לציון עמי אתה" ודרשו חז"ל (תיקוני זוהר תיקון סט קד א) אל תקרי עמי, אלא עמי, שהאדם מייסד את הבריאה בשותפות עם הקב"ה, בכח הדיבור שהפיח הבורא ית' בקרבו.

וכבר איתא בזוה"ק (בשלח מז ע"ב): תא חזי, ההוא מלה דנפיק מפומיה דבר נש סלקא ואתער אתערותא לעילא, אי לטב אי לביש.

"אור שבעת הימים" עמוד התפילה אות כא

תולדות רביה"ק ההיכל הברכה מקאמארנא זי"ע [מט]

ספרא דבי רב (כא)

זוהר חי' (ה)

החוט המשולש – ביאור ספר הזוה"ק עפ"י האריז"ל והבעש"ט

היה ראש הקליפה, עד שהקב"ה אמר לו 'בא אל פרעה', שיבוא יחד עימו.

רבינו מברך כל זה באופן נפלא, בהקדם המשל הידוע מהבעש"ט (דגל מחנה אפרים הפטרת כי תבוא ד"ה קומי) שהמלך סיבב עצמו בחומות מבהילות לראות מי הוא שימסור נפשו לבוא אליו, ובן המלך דילג על כל ההסתרות ובא לפני המלך, ואז הראה לו המלך שהכל אחיזת עינים להסתיר עליו אבל באמת כלם עושים רצונו, "זוהו אשרי העם יודעי תרועה" לשון שבירה, "ה" פירוש שמבינים שכל המסכים המבדילים הם מאת ה', והם ממש רק אחיזת עינים, 'באור פניך יהלכון' ובאור פני מלך חיים".

על פי זה מפרש רבינו את דברי הזוה"ק שמה שרבינו נתיירא מקליפת פרעה, ואמר לו הקב"ה "בא אל פרעה כי אני", דהיינו שאור השי"ת שורה גם בתוך קליפה נוראה זו, שכן "כי אני" עולה כמנין הוי"ה אדניי המורה על מציאות שמו יתברך בכל הנבראים, ולכן הביא רבי יהודה את הפסוק 'אשרי העם יודעי תרועה', המורה על שבירת הקליפות וגיילוי אור ה' המסתתר בהם.

הבאנו איפוא שתי דוגמאות קטנות מתוך מאות מאמרי הזוה"ק אותם מפרש רבינו עפ"י דרך הבעש"ט, וללמד על הכלל יצא, כאשר הלומדים ומעיינים בספר "זהר חי" יזכו לרוות צמאונם מתורת הרשב"י המבוארת עפ"י הקדמות מן אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע, ושאר צדיקי עולם נבג"מ.

ובצאתנו מן השער נישא כפינו בתפילה, שלא יצא מכשול מתחת ידינו, ונזכה להפיץ את לימוד פנימיות התורה, ובקרב נזכה לביאת משיח צדקנו, וכמאמר רעיא מהימנא המובא בזוה"ק (דברים דף קכד): "עתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי", בעגלא ובזמן קריב, אמן.

בביאור סודות הזוה"ק על פי הקדמות הבעש"ט זי"ע.

ואנכי הסתר אסתיר

תיכף בפתיחת הזוה"ק (בראשית דף א.) מובא המאמר להלן: "רבי חזקיה פתח, כתיב (שיר השירים ב, ב) 'כשושנה בין החוחים', מאן שושנה, דא כנסת ישראל, מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחזיר, אופ כנסת ישראל אית בה דין ורחמי" עכ"ל.

רבינו מברך הענין, דהנה כתב האריז"ל (פרי עץ חיים שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ו) ש'שושנה' בגימטריא 'אסתר', ואמרו בגמרא (חולין קלט:): "אסתר מן התורה מנין (דברים לא, יח) 'ואנכי הסתר אסתיר', וידוע מה שכתב בתולדות יעקב יוסף (פרשת בראשית אות א) "שמעתי ממורי זלה"ה שאם ידע האדם שהקדוש ברוך הוא מסתתר שם אין זה הסתרה, כי נתפרדו כל פועלי און, וזהו שאמר 'ואנכי הסתר אסתיר פני מהם' (דברים לא, יח), ר"ל שיסתיר מהם שלא ידעו שהקדוש ברוך הוא שם בהסתרה זו", נמצא איפוא שההסתרות והלבושים אינם כי אם כדי לקרב את האדם שיגלה את אור ה' המסתתר בהם, והנה כנסת ישראל היא השכינה, והכיוונים שעליה אינם כי אם כמו החוחים הסובבים את השושנה ומונעים מלהתקרב אליה, אולם בד בבד הם גורמים שהאדם נהנה יותר ממראה וריח השושנה לעומת הקוצים הסובבים אותה.

בא אל פרעה – מציאות השי"ת בתוך הקליפות

מצינו בזוה"ק (שמות דף לב): "ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו' (שמות י, א), רבי יהודה פתח ואמר 'אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון' (תהלים פט, טז). כמה אצטריכו

בני נשא למיהך בארחי דקודשא בריך הוא, ולמטר פקודי אורייתא, בגין דיזכון בה לעלמא דאתי, ולשזבא לון מכל קטרוגין דלעילא ותתא". ודברי רבי יהודה צריכים ביאור, מדוע הביא פסוק זה, וכי מה ענין 'יודעי תרועה' לדרשת הפסוק 'בוא אל פרעה'.

כמו כן בהמשך דברי הזוה"ק מובא שמה שרבינו נתיירא ללכת מפני שפרעה

אחד מן החידושים הנפלאים בספר זוהר חי על זוהר הקדוש הוא מה שרבינו נטה קו לבאר את דברי הזוהר הקדוש על פי דרכי העבודה שגילה לנו אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע.

והנה כל ספריו של רבינו נתחברו כדי להפיץ את לימוד פנימיות התורה, ללבן את דרך הבעש"ט, ולבאר את דרכי עבודת ה' למעשה [כמובא בשער החומש 'היכל הברכה ואוצר החיים': "היכל על פי סודות וגווי צפונות מרן אלקי האר"י הקדוש ורבינו איש אלקים הבעש"ט ז"ל". וכן מובא בשער הספר 'נתיב מצותיך': "הקדמתי דרכים ושבילים ונתיבות על פי הקדמות מרן חיות נפשנו הריב"ש טוב וכו', ולהיות עייל ונפיק ביבר לב' בכתיבי מרן האר"י החי זצ"ל וכו'". וכן בשער הספר 'נוצר חסד': "ביאור ישר וטוב על פי קבלת ועבודה של מרן הר"ב ישראל" ב"ן אליעזר מרן אלקי קודש קדשים ריב"ש זצ"ל".

אמנם ביותר נתייחד בכך ספר זוהר חי על הזוהר הקדוש, שכן כידוע עיקר תורת החסידות מיוסדת על ספר הזוהר הקדוש וכתבי האריז"ל, בא איפוא רבינו וקשר כתרי אותיות, כאשר הוא בולל יחדיו את שלשתם, ומראה באצבע שכל דברי האריז"ל והבעש"ט מיוסדים על ספר הזוהר, ומאיידך, הרבה מאמרים בזוה"ק הוא מפרש ומבאר על פי דרכי היחודים של האריז"ל ודרכי העבודה של הבעש"ט.

וכפי שכתב בסיום פרק א' דספרא דצניעותא (זוהר חי שמות דף קעו): "סליק פרקא קדמא ברחמי שמיא, שעזרנו ברחמי לעני זה נדכה ושפל וסבלן, לבאר עפ"י הקדמות מרן האר"י החי, כל אות ואות עפ"י הקדמתו של מרן, והצילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, תורת משה, הוא מרן אדונינו רבן של כל ישראל רבינו יצחק בן שלמה ריב"ש ברי"ש, ובהקדמות אור עינינו אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם בן שרה, כלם ברי"ש, רבינו ש'מעון ב'ן יוחאי, רבינו י'צחק ב'ן ש'למה, רבינו י'שראל ב'ן ש'רה, הם הם העמדנו על קרן אורה לפרש דברי הזוהר הנעלמים מעין כל חי" עכ"ל.

בריש הורמנותא דמלכא

ביותר ניכר הדבר בתחילת ספר הזוהר הקדוש המתחיל בתחילת פרשת בראשית (זוהר בראשית דף יד.) "בריש הורמנותא דמלכא, גליף גליפו בטהירו עלאה", רבינו מצא לנכון לציין על כך (זוהר חי שם): "בריי"ש, רבי ש'מעון ב'ן יוחאי, רבי י'צחק ב'ן ש'למה, רבי ישראל ב'ן ש'רה, אלו נשמות מעולם התיקון, שורש ישי"ש ש'מעון י'צחק ישראל, אשר עליהם העולם עומד ונתקן ונתקיים.

לחיבת הקודש נביא בזה שני גרגרים ממשנתו של רבינו, לטעום מיערת דובשו, כאשר הוא עוסק

ידידים רוממוך בשירה קדמוך

בדגשי גיל נעלה כסא דברכתא בשמחה השרויה במעון ידידנו, דקשור בעבותת אוהבה אל ממלכת בית קאמארנא, רב דפעלים לתודה ולדאה, דקשור בעבותת אוהבה לז"ק מרן ארמו"ד שליט"א, איש תבונה מלא רחמים, צנא מלא ספרא, פתוח די ומשביע, עושה חסד לאלפים, איש אמונת דרב תבונת, רודף צדקה וחסד, לעומתו ברוך יאמרו, נרדע בשערים בצדקותיו המפארים, לן בעמקה של הלכה, שייף עייל שייף נפיק, שמו מפארים בכל מיני תהילה

הרבני הנגיד החסיד המפואר

מוה"ר חיים דוד לדנר שליט"א

לגל השמחה והפילה השרויה במעון עם אדוסי הבת והולדת הבן

נעשר לך סח"ן במלין קידון שיעלה הויוג יפה בקשר של קיימא ובגן עדי עד יזכה לדאת מכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה במסילות רבותינו צדיקי עולם, ויצו ה' וחסרו מהיכל הברכה ואיצו החיים שזכה לדותרוב נחת וקדושה מכל יוצ"ח באורחות רבוה"ק תהלתן, באיש ועשר ודחבת הדעת וכל טוב מתוך רוב שמחה ונחת